

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 15CoP/72/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6423200551
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:6423200551.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členiek senátu Mgr. Silvie Tisovej a JUDr. Miroslavy Korbašovej, vo veci návrhu manželky Mgr. D. C., rod. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R.. K. I. XXX/X, U. R. H., zastúpenej Mgr. et Mgr. Líviou Šouc Kostovou, advokátkou so sídlom N. A. X, U. R. H., proti manželovi F. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R.. K. I. XXX/X, U. R. H., aktuálne bytom Ul. X. K. XXX, H. R. H., zastúpenému JUDr. Tomášom Zbojom, advokátom so sídlom J. 4, K., na rozvod manželstva a úpravu výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom F. C., nar. XX.XX.XXXX a J. C., nar. XX.XX.XXXX, zastúpeným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žiar nad Hronom, na čas po rozvode manželstva, na odvolanie manžela proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 25P/26/2023-107 zo dňa 01.06.2023, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 25P/26/2023-107 zo dňa 01.06.2023 Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) vo výroku I. manželstvo manželov rozviedol, vo výroku II. maloletú J. zveril do osobnej starostlivosti matky, vo výroku III. maloletého F. zveril do osobnej starostlivosti otca s tým, že obaja sú oprávnení maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach (výrok IV.). Otca zaviazal platiť na výživu mal. J. sumou 180 eur mesačne a matku platiť na výživu maloletého F. sumou 120 eur mesačne (výrok VI.) vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám toho ktorého rodiča. Vo výroku VII. a VIII. styk rodičov s maloletými deťmi neupravil. Vo výroku IX. vyslovil, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania.

Prvostupňový súd na základe vykonaného dokazovania konštatoval, že manželia uzavreli manželstvo 14.02.2009, pochádzajú z neho dve maloleté deti, pričom manželia nebývajú v spoločnej domácnosti 1,5 roka a žiadne skutočnosti nenasvedčujú tomu, že by sa spoločná domácnosť obnovila. Mal. F. býva v domácnosti otca a mal. J. býva v spoločnej domácnosti s matkou. Podľa názoru prvostupňového súdu manželia nenapĺňajú povinnosti upravené v § 18 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), keď spolu nežijú, nepomáhajú si, spoločne sa nestarajú o deti a nevytvárajú zdravé rodinné prostredie. Hoc manžel s rozvodom manželstva nesúhlasil, manželia nepopierajú rozvrat manželstva, čo svedčí o neexistencii ekonomického, biologického a výchovného spoločenstva, nedôverujú si, netvorí rodinu a spoločne nežijú. Vzhľadom na dlhodobú existenciu rozvratu vzťahov medzi manželmi prijal prvostupňový súd záver, podľa ktorého nemožno od manželov očakávať obnovenie manželského spoložitia, ktorý jednoznačný postoj manželky sa nezmenil ani po vykonaní poradenstva na úrade práce v dňoch 26.04.2023, 16.05.2023 a 23.05.2023. Na základe uvedeného konštatoval vážne narušenie a trvalé rozvrátenie manželstva, keď rozvod manželov nie je

v rozpore so záujmami maloletých detí, a preto manželstvo účastníkov rozviedol. Vo veci úprav výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom rozhodol v súlade s návrhom rodičov, keď akceptoval aktuálny faktický stav a zohľadnil vôľu mal. detí. Súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné upraviť styk rodičov s tým maloletým dieťaťom, ktoré mu nebolo zverené, nakoľko sa o tomto rodičia vedia dohodnúť. V otázke výživného vychádzal z výšky výživného dohodnutého medzi rodičmi, ktoré výživné vyhodnotil ako zodpovedajúce možnostiam a schopnostiam rodičov a odôvodneným potrebám mal. detí. V ďalšom ustálil a vyčíslil odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj možnosti a schopnosti rodičov a ich majetkové a príjmové pomery. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie manžel, odôvodniac ho ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“).

Podľa názoru manžela súd prvej inštancie nekonal v zmysle § 96 CMP a nevedel manželov k odstráneniu príčin rozvratu ani sa nepokúsil o ich zmierenie; pojednávanie odročil len na krátke obdobie (43 dní), čím im nebol poskytnutý skutočný dostatočný priestor na zistenie, či ich manželský vzťah je trvalo rozvrátený. Podotkol, že psychologicko-poradenské služby u kolízneho opatrovníka boli zamerané výlučne na starostlivosť o deti a deti samotné a ich výsledkom bolo, že sa manželia na pojednávaní vedeli bez problémov dohodnúť ohľadne starostlivosti a vyživovania detí.

Poukázal na skutočnosť, že manželia naďalej spolupracujú pri výchove detí. Manžel mal za to, že pokiaľ by im bol poskytnutý dostatočný priestor na to, aby navštívili psychologicko-poradenské služby, pomohlo by im to aj v manželskom smere a manželský vzťah by mohol byť obnovený. Poukázal tiež na čl. I. Základných zásad Zákona o rodine.

Podľa názoru manžela súd prvej inštancie nerešpektoval ani záujmy maloletých detí, najmä dcéry, ktorá situáciu s rozvodom ťažšie znáša. Manžel má záujem na tom, aby jeho deti žili v úplnej rodine. Aj samotná manželka v minulosti navrhovala návštevu manželskej poradne, čím je podľa neho preukázané, že manželský vzťah nie je trvalo rozvrátený. Podľa názoru manžela nie je naplnená podmienka, podľa ktorej od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia vzhľadom na všetky vyjadrenia, ktoré dovtedy učinili.

Ďalej dal manžel do pozornosti dôvod, pre ktorý manželia nežijú v spoločnej domácnosti, a to skutočnosť, že manžel sa staral o svojho otca pred jeho smrťou a po jeho smrti chce byť oporou svojej matke, pričom jej aj vypomáha so starostlivosťou o rodinný dom. Nejde však o situáciu trvalú, o čom svedčí aj okolnosť, že manžel si svoje osobné veci stále ponechal v byte. Pokiaľ u jeho matky býva aj jeho syn, ten taktiež vypomáha so starostlivosťou o dom.

Záverom manžel uviedol, že s rozvodom nesúhlasí. Nebol mu poskytnutý dostatočný priestor navštíviť psychologicko-poradenské služby, v rámci ktorých by manželia za pomoci tretej osoby hľadali riešenia vzniknutých problémov v manželstve, pričom manžel sa počas celého konania o rozvod manželstva správal voči manželke úctivo a racionálne tak, aby neprilieval „olej do ohňa“. Vzhľadom k uvedenému navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, v rámci ktorého súd prvej inštancie manželov vyzve na zmierné riešenie manželských problémov s pomocou odborného poradenstva.

3. K podanému odvolaniu sa vyjadrila manželka v tom smere, že súd prvej inštancie si svoju povinnosť viesť manželov k odstráneniu príčin rozvratu a usilovanie sa o ich zmierenie splnil, a to aj keď nevyhovelo návrhu jedného z manželov o odročenie pojednávania za účelom návštevy poradensko-psychologických služieb, ak mal za preukázané, že manželstvo je trvalo rozvrátené a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Poukázala na fakt, že manželia aj maloleté deti sa poradensko-psychologickej (ďalej len „PP“) návštevy zúčastnili hneď niekoľkokrát, pričom zo správy referátu PP služieb zo dňa 14.07.2023 vyplýva, že celkovo bolo prevedených s matkou šesť individuálnych konzultácií, s otcom dve konzultácie, s maloletou J. tri a maloletým F. dve. Hoci na PP konzultáciách bola prednostne riešená otázka starostlivosti o maloleté deti, z psychologicko-psychologickej správy vyplýva, že rozvrat manželstva je trvalý a nezvratiteľný s tým, že konfliktné vzťahy medzi rodičmi majú dopad aj na deti, pričom manžel odmietol individuálnu konzultáciu ako aj spoločnú konzultáciu s manželkou. V ďalšom poukázala na dôvody uvedené v návrhu na rozvod manželstva. Pokiaľ manžel namietal, že rozvodom manželstva neboli rešpektované záujmy maloletých detí, je toto jeho tvrdenie podľa manželky nesprávne s poukazom na už uvedenú správu, že konfliktné vzťahy majú dopad na mal. deti, a teda boli rešpektované ich záujmy, nakoľko ich názor bol rešpektovaný rozhodnutím prvoinštančného súdu. Manželke nie je jasné, akým spôsobom chce manžel dosiahnuť nápravu manželských vzťahov, ak

bude naďalej odmietať PP konzultácie. Skutočnosť, že v čase pred podaním návrhu na rozvod sa manželka snažila o záchranu manželstva, a to aj spoločnou návštevou PP služieb, sama o sebe nemôže byť na ľarchu manželke alebo dôvodom pre nerozvedenie manželstva. Manželka sa v minulosti pokúšala o nápravu, avšak nakoľko bol manžel striktne pasívne apatický, neprejavoval záujem na riešení manželských problémov, manželka sa rozhodla ukončiť manželstvo rozvodom, a to po náležitom zvážení a ujasnení si svojich životných priorít a princípov; manželka výslovne odmieta byť naďalej v manželskom vzťahu so svojim súčasným manželom.

Manželka sa nestotožnila s tvrdením, podľa ktorého je možné očakávať obnovenie spolužitia, ktorú okolnosť podľa nej manžel nijakým kvalifikovaným spôsobom nepodložil. Naopak, od podania návrhu na rozvod manželstva dňa 20.02.2023, ani ku dňu podania vyjadrenia (31.07.2023) sa manžel nijakým spôsobom nepokúsil ozdraviť manželský vzťah a naďalej sa k manželke správa apaticky až agresívne, pričom mu bol poskytnutý dostatočný čas, aby preukázal existenciu citového vzťahu ku svojej manželke. V dôsledku uvedeného navrhla napadnuté rozhodnutie potvrdiť.

4. K podanému odvolaniu sa kolízny opatrovník vyjadril tak, že sa stotožňuje s napadnutým rozsudkom, pričom poukázal na svoje dovtedajšie vyjadrenia v konaní.

5. Na vyjadrenie manželky reagoval manžel vyjadrením, podľa ktorého naozaj chce zachrániť manželstvo účastníkov. Pokiaľ manželka poukazuje na psychologickú správu zo dňa 14.07.2023, táto bola vydaná až po napadnutom rozhodnutí, a teda súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí ňou nedisponoval, teda túto správu si mal vyžiadať pred vydaním rozhodnutia vo veci samej. Zopakoval dôvody, pre ktoré manželia nežijú v spoločnej domácnosti. Podľa neho súd prvej inštancie pri rozhodovaní nerešpektoval záujem maloletých detí, ktoré si želajú bývať s oboma rodičmi. Manžel neodmietol individuálnu konzultáciu ani spoločnú konzultáciu s manželkou, veď sa ich zúčastnil dňa 16.05.2023. Zúčastnil sa aj ďalších dvoch konzultácií, čo manželka vo svojom vyjadrení opomenula. Teda nie je možné súhlasiť s jej tvrdením, podľa ktorého odmieta PP konzultácie. Podľa manžela je zásadný rozpor medzi vyjadreniami manželky, ktorá na strane jednej tvrdí, že do podania návrhu na rozvod manželstva manžel neprejavoval žiadnu ochotu ozdraviť manželské vzťahy a na strane druhej, že od podania návrhu na rozvod manžel sa nepokúšal ozdraviť manželský vzťah a naďalej sa k manželke správa apaticky.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP v spojení s § 3 ods. 5 CMP), preskúmal vec v intenciách ust. § 65 a § 66 CMP a postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP rozsudok prvoinštančného súdu podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

7. Z obsahu spisového materiálu mal odvolací súd preukázané, že návrhom zo dňa 20.02.2023 sa manželka domáhala rozvodu manželstva a úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, keď poukázala na skutočnosť, že lepším spoznávaním v každodennom živote sa preukázala rozdielnosť ich názorov, pováh, charakterov, záujmov, predstáv a postojov týkajúcich sa všetkých aspektov ich spoločného života a životných očakávaní, a teda uzavretie manželstva nevedlo k upevneniu citovej väzby medzi nimi, ale naopak malo opačný efekt. Spoločná komunikácia manželov sa obmedzila na otázky týkajúce sa základných potrieb maloletých detí. Poukázala ďalej na diametrálne odlišné názoru aj ohľadne spoločnej výchovy maloletých detí. Za najzávažnejší dôvod rozvratu manželstva považovala nekompatibilitnosť ich pováh. Manžel s rozvodom manželstva nesúhlasil, súc presvedčený, že obaja manželia by vedeli pri výchove detí urobiť kompromis. Manžel sa zo spoločnej domácnosti odsťahoval k rodičom v auguste 2021 kvôli zhoršenému zdravotnému stavu jeho otca, ktorý neskôr zomrel; odvtedy začal bývať so svojou matkou a od januára 2022 si vzal k sebe aj mal. F.. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny štetrením zistil, že rodičia dlhodobo nežijú v spoločnej domácnosti, nehospodária spolu, nestýkajú sa. Vypočul aj maloleté deti, pričom mal. F. by v prípade rozvodu manželstva uprednostnil bývanie s otcom; mal. J. odmietla k veci vypovedať. Ďalej z vykonaného dokazovania boli preukázané ďalšie skutočnosti tak, ako sú opísané v bode 1. odôvodnenia tohto rozsudku.

8. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností a princípov uvedených v Zákone o rodine pre rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností a s poukazom na vykonané dokazovanie, ktoré odvolací súd považuje za dostatočné pre rozhodnutie vo veci, postupoval pri rozvode a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom prvoinštančný súd správne a s jeho závermi sa odvolací súd v celom rozsahu zhoduje.

9. Podľa ust. § 66 CMP, odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

Podľa § 67 CMP, na vady konania pred súdom prvej inštancie prihlíada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Podľa § 23 ods. 1 až 3 Zákona o rodine, súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj spoločenský účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvráteniu vzťahov medzi manželmi a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihlíada. Súd pri rozhodovaní o rozvode vždy prihlíadne na záujem maloletých detí. Pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi prihlíada na porušenie povinností manželov podľa § 18 a 19.

Podľa § 18 Zákona o rodine, manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

10. Všeobecnou hmotnoprávnou podmienkou pre rozvod manželstva je existencia vážneho narušenia a trvalého rozvratu vzťahov medzi manželmi spôsobujúca nemožnosť plnenia účelu manželstva a kumulatívne neexistencia ďalšej perspektívy obnovenia manželského spolužitia. Intenzita vážneho narušenia trvalého rozvratu vzťahov medzi manželmi je určovaná nemožnosťou ďalšieho plnenia účelu manželstva, t. j. vytvárania harmonického a trvalého životného spoločenstva zabezpečujúceho riadnu výchovu detí. Ku kvalifikovanému rozvratu spôsobujúcemu nemožnosť ďalšieho plnenia účelu manželstva musí pristúpiť skutočnosť, že neexistuje ďalšia perspektíva obnovenia manželského spolužitia, t. j. nemožnosť obnovenia citových väzieb.

11. Z vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa nepochybne vyplýva, že vzťahy medzi manželmi sú trvale a vážne narušené a manželstvo účastníkov neplní spoločenský účel, manželia spolu komunikujú minimálne a nie sú si blízki. Nezhody v manželstve pretrvávajú dlhšiu dobu, pričom v konaní bolo preukázané, že tieto viedli k citovému odcudzeniu manželky od manžela a strate dôvery a voči nemu v podstate po každej stránke - či už ide o pomoc v chorobe, v domácnosti či pri výchove detí. Obaja účastníci nedokázali prispôbiť svoje povahové vlastnosti, vzájomne sa rešpektovať, majú veľmi odlišné životné priority a názory na výchovu mal. detí, v dôsledku čoho manželka stratila k manželovi citové väzby, nepocituje z jeho strany dostatok úcty a odmieta s ním žiť. Ako bolo zistené, manželia už viac ako 2, 5 roka spolu intímne nežijú a spoločnú domácnosť netvorí viac ako 1,5 roka. Túto okolnosť síce manžel odôvodňuje starostlivosťou o svoju matku (a predtým chorého otca), avšak reálne neskíbil túto svoju povinnosť voči rodičovi s plnohodnotným manželským spolužitím a v tomto smere ani v odvolaní nepredostrel žiadnu perspektívu či návrh. Naopak, mal. syn ho kvôli tomu nasledoval do domácnosti otcovej matky, čím sa rozvrat rodiny podľa názoru odvolacieho súdu ešte viac prehĺbil. Odvolací súd musel brať na zreteľ aj stanovisko manželky, ktorá jednoznačne odmieta obnoviť manželské spolužitie s manželom.

12. Je treba uviesť, že inštitút manželstva predstavuje vytvorenie harmonického a trvalého spoločenstva muža a ženy, ktoré zabezpečí riadnu výchovu detí. V predmetnom vzťahu medzi účastníkmi nemožno konštatovať, že ide o harmonické spolužitie, keď obaja potvrdili jeho rozvrat. Je skutočne v prospech detí, aby vyrastali v kludnom prostredí, bez konfliktných a stresových situácií, preto je aj odvolací súd toho názoru, že rozvrat v manželstve účastníkov je trvalý a nie je možné ho obnoviť. Manželka obnovenie spolužitia jednoznačne odmieta. Nikoho nemožno nútiť zotrvať v manželstve, ak to sám nechce. Manželstvo je totiž dobrovoľným zväzkom muža a ženy, ktorý sa rozhodli spolu žiť, vzájomne si pomáhať, byť si verní, mať úctu jeden k druhému a vytvárať zdravé rodinné prostredie a v ňom vychovávať spoločné deti. Tieto atribúty manželstva v manželstve účastníkov absentujú. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd konštatuje správnosť záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, keď manželstvo účastníkov konania rozviedol.

13. Pre úplnosť odvolací súd konštatuje, že za vecne správny považuje rozsudok súdu prvej inštancie aj ohľadne úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, keď táto rešpektovala dohodu rodičov, je aj v záujme mal. detí a v súlade s ich stanoviskom prezentovaným v konaní. Odvolací súd nezistil pochybenie súdu prvého stupňa a s jeho závermi sa plne stotožňuje.

14. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 CSP v spojení s § 52 CMP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nárok na náhradu trov odvolacieho konania nemá.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).